

TIETOPAKETTI MANDATUM LIFE SJOITUSPALVELUT OY:STÄ**Sisällys**

1.	Tiedotteen tarkoitus.....	3
2.	Yleiset tiedot	3
2.1	Perustiedot yhtiöstä.....	3
2.2	Valvova viranomainen	3
3.	Tarjottavat palvelut	4
3.1.1	Omaisuu denhoito.....	4
3.1.2	Toimeksiantojen toteuttaminen ja välittäminen	4
3.1.3	Rahasto-osuuksien säilytys.....	4
3.1.4	Valuuttapalvelu.....	4
3.2	Asiointikielet ja asiointikanavat.....	4
4.	Asiakasluokittelu sekä asianmukaisuus- ja soveltuvuusarvio	5
5.	Asiakasvarat ja niiden säilyttäminen.....	6
5.1	Rahavarat	6
5.2	Kotimaiset arvo-osuudet	6
5.3	Ulkomaiset rahoitusvälineet.....	6
6.	Sijoituspalveluihin ja oheispalveluihin liittyvien tietojen tallentaminen	7
7.	Eturistiriitojen käsittely Mandatum Life -konsernissa	8
7.1	Eturistiriitatilanteiden tunnistaminen	8
7.2	Eturistiriitatilanteiden ennaltaehkäiseminen ja käsittely.....	9
7.3	Eturistiriitatilanteiden ilmoittaminen	9
8.	Kolmansien osapuolten maksut, palkkiot tai ei-rahalliset edut (kannustimet).....	10
9.	Kuluja ja liitännäisiä veloituksia koskevat tiedot.....	10
9.1	Noteeratut osakkeet, merkintäoikeudet ja optiotodistukset	10
9.2	Joukkolainat	10
9.3	Sijoitusrahastot.....	11
9.4	Valuuttakauppa	11
9.5	Arvopaperisäilytys	11
10.	Tiedot asiakasvarojen säilyttämisestä ja siihen liittyvistä riskeistä.....	11
10.1	Sijoittajien korvausrahas to	12
11.	Toimeksiantojen toteuttamista koskevat periaatteet.....	12
11.1	Johdanto 12	

11.2	Toimeksiantojen toteuttamisessa huomioon otettavat tekijät	12
11.3	Kaupankäynti rahoitusvälineillä, joilla käydään kauppaa säännellyllä markkinalla ja monenkeskisissä kaupankäyntijärjestelmissä (MTF).....	13
11.4	Kaupankäynti rahoitusvälineillä, joilla käydään kauppaa säännellyn markkinan tai monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien ulkopuolella (OTC)	14
11.5	Rahasto-osuudet.....	15
11.6	Toimeksiannon toteuttaminen tai välittäminen asiakkaan aloitteesta	15
11.7	Toimeksiantojen ja kauppojen yhdistäminen sekä poikkeukselliset tilanteet	15
11.8	Toimeksiantojen toteuttamisperiaatteiden päivittäminen ja arviointi	16
12.	Tietoa rahoitusvälineistä ja niiden riskeistä	16
12.1	Rahoitusvälineiden riskit.....	16
12.1.1	Riskeistä yleisesti	16
12.1.2	Erilaisia riskikäsitteitä ym.	17
12.2	Yleiskuvaus rahoitusvälineistä.....	19
12.2.1	Osakkeet	19
12.2.2	Joukkovelkakirjalainat.....	22
12.2.3	Rahasto ja rahasto-osuudet	23

1. Tiedotteen tarkoitus

Tämä asiakirja sisältää tietoja, joita Mandatum Life Sijoituspalvelut Oy:n (jäljempänä ”Mandatum Life Sijoituspalvelut” tai ”Yhtiö”) asiakkaille ja potentiaalisille asiakkaille on annettava sijoituspalveluita koskevien säännösten, viranomais määräysten ja ohjeiden perusteella. Tiedotteen tarkoituksena on antaa tietoa tarjottavista sijoitus- ja oheispalveluista, palveluiden kohteena olevista rahoitusvälineistä, niihin liittyvistä riskeistä, asiakasvarojen säilyttämisestä ja verotuksesta. Tarkemmat palvelu- ja tuotekohtaiset ehdot ovat sijoituspalvelua ja tuotteita koskevissa sopimuksissa ja ehdoissa sekä niiden liitteissä. Mikäli tämän asiakirjan ja palvelu- tai tuotekohtaisten ehtojen tai sopimuksen välillä on ristiriita, noudatetaan sopimuksessa tai ehdoissa todettua.

Tiedotteen tiedot annetaan Suomen lainsäädännön mukaisina ja sijoituspalveluja koskeviin sopimuksiin sovelletaan Suomen lakia, ellei toisin nimenomaisesti mainita.

Tiedotteen ajantasainen versio on saatavilla osoitteesta www.mandatumlife.fi/sijoituspalvelut.

2. Yleiset tiedot

2.1 Perustiedot yhtiöstä

Mandatum Life Sijoituspalvelut Oy
Bulevardi 56/ PL1221
00120 Helsinki/ 00101 Helsinki

Y-tunnus 2608438-8

verkkosivut www.mandatumlife.fi/sijoituspalvelut.

Mandatum Life Sijoituspalvelut on Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön täysin omistama tytäryhtiö ja osa finanssikonserni Sampo.

2.2 Sidonnaisasiamiesten käyttäminen

Mandatum Life Sijoituspalvelut voi käyttää sijoituspalvelutoimintaa sääntelevän lainsäädännön mukaisten sijoituspalveluiden ja oheispalveluiden tarjoamisessa sidonnaisasiamiestä. Sidonnaisasiamiestä koskevat tiedot annetaan tällöin sidonnaisasiamiehen markkinoiman tuotteen markkinointimateriaaleissa.

2.3 Valvova viranomainen

Yhtiöllä on toimilupa, jonka nojalla se saa tarjota sijoituspalvelulain tarkoittamia sijoituspalveluja ja oheispalveluja.

Yhtiön toimintaa valvova viranomainen on Finanssivalvonta, PL 103, 00101 Helsinki, puhelin 09 183 5339, [kirjaamo\(at\)finanssivalvonta.fi](mailto:kirjaamo(at)finanssivalvonta.fi).

Finanssivalvonnan lisäksi Suomen kuluttaja-asiamies ja muut suomalaiset viranomaiset valvovat Yhtiön toimintaa valtuuksiensa puitteissa.

3. Tarjottavat palvelut

Mandatum Life Sijoituspalvelut on Mandatum Life -konserniin kuuluva sijoituspalveluyritys, joka tarjoaa omaisuudenhoitopalveluja, rahoitusvälineiden välitystä, toimeksiantojen toteutusta ja rahasto-osuuksien säilytyspalvelua valikoitujen rahastojen osalta sekä valuuttapalvelua muiden sijoituspalveluiden yhteydessä. Yhtiö voi tarjota palveluitaan sekä henkilöasiakkaille että yhteisömuotoisille asiakkaille.

Mandatum Life Sijoituspalvelut toimittaa asiakkaalle raportointia asiakkaan sijoituskohteisiin ja asiakkaan käyttämiin palveluihin liittyen asiakkaan kanssa sovittavalla tavalla. Raportoinnin ajankohdista ja toteutustavasta sovitaan kyseistä palvelua koskevassa sopimuksessa.

3.1.1 *Omaisuudenhoito*

Mandatum Lifen omaisuudenhoitopalveluun kuuluu ns. täyden valtakirjan omaisuudenhoito, jolla tarkoitetaan rahoitusvälineiden hoitamista asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen nojalla siten, että päätösvalta sijoittamisesta on annettu kokonaan toimeksiannon saajalle eli omaisuudenhoitajalle.

3.1.2 *Toimeksiantojen toteuttaminen ja välittäminen*

Mandatum Life Sijoituspalvelut vastaanottaa ja välittää asiakkaan antamia rahoitusvälineitä koskevia toimeksiantoja sekä toteuttaa toimeksiantoja asiakkaan lukuun.

3.1.3 *Rahasto-osuuksien säilytys*

Mandatum Life Sijoituspalvelut tarjoaa asiakkailleen säilytyspalvelua erillisen säilytys sopimuksen nojalla. Lisätietoa rahoitusvälineiden säilyttämisestä on saatavilla kutakin sijoituspalvelua koskevasta sopimuksesta sekä kunkin sijoituspalvelun yleisestä ehdoista.

3.1.4 *Valuuttapalvelu*

Jos asiakkaan antama toimeksianto kohdistuu rahoitusvälineeseen, joka on valuuttamääräinen, toteuttaa Mandatum Life Sijoituspalvelut tarvittaessa toimeksiantoon liittyen valuuttakaupan ja asiakkaan maksama/ vastaanottama maksu tapahtuu euroissa.

3.2 **Asiointikielet ja asiointikanavat**

Palvelupisteestä ja sijoituspalvelusta riippuen asiakaspalvelu ja sopimusehdot ovat saatavilla suomen tai ruotsin kielellä sekä osin englanniksi.

Asiakas voi antaa rahoitusvälineitä koskevan toimeksiannon kirjallisesti.

Palvelua koskevat raportit, raporttien toimitusväli ja -ajankohta sekä palvelua koskevien ilmoitusten, tiedonantojen ja asiakasraporttien toimitustapa sovitaan sijoituspalvelua koskevassa sopimuksessa.

Asiakas on tietoinen, että sähköisen viestintävälineen, kuten sähköpostin käyttämiseen viestintävälineenä liittyy erityisiä riskejä muun muassa sen vuoksi, että viesti ei

mahdollisesti saavu perille, viesti saattaa joutua ulkopuolisen tietoon tai ulkopuolinen saattaa muunnella viestin sisältöä. Yhtiöllä on oikeus luottaa sähköisen viestintävälineen kautta saamansa toimeksiannon aitouteen ja oikeellisuuteen.

4. Asiakasluokittelu sekä asianmukaisuus- ja soveltuvuusarvio

Mandatum Life Sijoituspalvelut luokittelee asiakkaansa sijoituspalvelulain 1 luvun 23 ja 24 §:ien mukaisesti ei-ammattimaisiksi asiakkaiksi, ammattimaisiksi asiakkaiksi tai hyväksyttäviksi vastapuoliksi. Luokittelu tapahtuu suoraan sijoituspalvelulain nojalla, joka sisältää yksityiskohtaiset määräykset luokitteluun vaikuttavista tekijöistä. Asiakasluokittelulla on vaikutusta sijoittajansuojan laajuuteen sekä sovellettavaksi tuleviin menettelytapasääntöihin.

Ammattimaista asiakasta eivät koske kaikki sijoittajansuojaa liittyvät menettelytapasäännökset eikä hänellä ole oikeutta Sijoittajien korvausrahastosta mahdollisesti maksettaviin korvauksiin. Ei-ammattimaiset asiakkaat puolestaan ovat Sijoittajien korvausrahaston suojan piirissä.

Asiakkaalla on lain mukaan oikeus pyytää kirjallisesti palveluntarjoajan tekemän asiakasluokittelun muuttamista, mutta Mandatum Life Sijoituspalvelut ei ole velvollinen hyväksymään asiakkaan hakemusta. Asiakas saa tiedon asiakasluokittelustaan ja mahdollisuudesta hakea siihen muutosta solmiessaan Yhtiön kanssa sijoituspalvelua koskevan sopimuksen. Lisätietoja asiakasluokittelusta on saatavilla verkkosivuillemme www.mandatumlife.fi/sijoituspalvelut tai Yhtiön asiakaspalvelusta.

Ennen omaisuudenhoitopalvelun tarjoamista Mandatum Life Sijoituspalvelut kysyy lain ja viranomaismääräysten mukaisesti tietoja asiakkaan tai tämän edustajan sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä, asiakkaan taloudellisesta tilanteesta ja/tai sijoitustavoitteista voidakseen suositella asiakkaalle soveltuvia, erityisesti tämän riskirajan ja tappionsietokyvyn mukaisia sijoituspalveluja ja rahoitusvälineitä. Soveltuvuusarvio suoritetaan täyttämällä sijoittajakartoitinlomake joko verkossa tai paperilla. Asiakas vastaa antamiensa tietojen oikeellisuudesta sekä riittävydestä ja on velvollinen ilmoittamaan Yhtiölle, mikäli annetut tiedot ovat muuttuneet.

Kun Mandatum Life Sijoituspalvelut tarjoaa ei-ammattimaiselle asiakkaalle omaisuudenhoitoa tai on sopinut asiakkaan kanssa säännöllisestä soveltuvuusarviointista, säännöllisesti annettaviin tietoihin sisällytetään ajan tasalle saatettu lausunto siitä, miten sijoitus vastaa ei-ammattimaisen asiakkaan tarpeita, tavoitteita ja muita ominaisuuksia.

Mandatum Life Sijoituspalvelut ei ole velvollinen suorittamaan kartoitusta omaisuudenhoitopalveluiden soveltuvuuden arvioimiseksi ammattimaisiksi sijoittajiksi luokitelluille asiakkailleen. Näin ollen Yhtiön ei selvitä ennen omaisuudenhoitopalvelun tarjoamista tai toimeksiantojen toteuttamista tai välittämistä näiden asiakkaiden edustajien sijoituskokemusta ja -tietämystä, eikä asiakkaan taloudellista asemaa.

Ennen toimeksiantojen toteuttamis- ja välittämispalvelun tarjoamista Mandatum Life Sijoituspalvelut arvioi, onko asiakkaalla riittävä sijoituskokemus ja -tietämys rahoitusvälineeseen tai palveluun liittyvien riskien ymmärtämiseksi. Jos asiakas ei anna riittäviä tietoja tai Yhtiö katsoo, ettei rahoitusväline tai palvelu ole asiakkaalle asianmukainen, Yhtiö ilmoittaa tästä asiakkaalle ja varoittaa liiketoimeen sisältyvästä riskistä.

Kun on kyseessä asiakkaan aloitteesta tapahtuva toimeksiantojen toteuttaminen tai välittäminen lainsäädännön mukaisilla ns. yksinkertaisilla rahoitusvälineillä, Mandatum Life Sijoituspalvelut ei arvioi rahoitusvälineen tai palvelun asianmukaisuutta asiakkaalle, eikä myöskään sitä, onko asiakkaalla riittävät tiedot ja kokemus ymmärtää kaikki rahoitusvälineeseen liittyvät riskit.

5. Asiakasvarat ja niiden säilyttäminen

5.1 Rahavarat

Mandatum Life Palvelut säilyttää Yhtiön haltuun luovutettuja asiakasvaroja osana sijoitus- ja oheispalveluiden tarjoamista. Asiakasvaroilla tarkoitetaan asiakkaan rahavaroja, jota asiakas on antanut Yhtiölle sijoituspalvelua ja oheispalvelua varten ja varoja, joita asiakkaan rahoitusvälineiden eli esimerkiksi rahasto-osuuksien myynnistä on saatu. Myös asiakkaan varoille maksetut korot, osingot ja muut vastaavat asiakkaan varoihin perustuvat maksut ovat tällaisia rahavaroja.

Mandatum Life Sijoituspalvelut erottaa omat varansa ja asiakasvarat toisistaan kaikissa toiminnoissaan lainsäädännössä sekä Finanssivalvonnan antamissa määräyksissä ja ohjeissa määriteltyjen periaatteiden mukaisesti.

Yksittäisen asiakkaan varat ovat koska tahansa erotettavissa kirjanpitojärjestelmien avulla Yhtiön muiden asiakkaiden varoista ja Yhtiön omista varoista. Mandatum Life Sijoituspalvelujen täyden valtakirjan omaisuudenhoitoasiakkaan rahavarat säilytetään asiakkaan omista nimissä olevalla rahatilillä. Asiakkaiden varoja ja niiden muutoksia voidaan näin ollen seurata luotettavasti sekä kunkin asiakkaan osalta erikseen että kokonaisuutena.

5.2 Kotimaiset arvo-osuudet

Suomalaisen asiakkaan kotimaiset arvo-osuusmuotoiset arvopaperit säilytetään aina asiakkaan nimissä olevalla arvo-osuustilillä. Danske Bank toimii Euroclear Finland Oy:n tilinhoitajayhteisönä. Asiakas on laissa arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoinnasta sekä laissa arvo-osuustileistä selvitettyllä tavalla oikeudellisessa suhteessa tilinhoitajayhteisöön.

Mikäli säilytisyhteisö joutuisi taloudellisiin vaikeuksiin, ei taloudellisilla vaikeuksilla olisi merkitystä asiakkaan arvo-osuusmuodossa olevien omistusten suhteen. Arvo-osuustilit ovat täysin erillisiä suhteessa Mandatum Life Sijoituspalvelujen sekä säilytisyhteisön taseesta.

5.3 Ulkomaiset rahoitusvälineet

Asiakkaan ulkomaisia rahoitusvälineitä säilytetään Yhtiön valitseman koti- tai ulkomaisen palveluntarjoajan hallussa (eli alisäilyttäjän) paikallisen lainsäädännön määräyksiä ja markkinatapaa noudattaen.

Alisäilyttäjän hallussa oleviin tileihin sovelletaan paikallista lainsäädäntöä. Ulkomaisiin rahoitusvälineisiin liittyvät asiakkaan oikeudet voivat siksi olla erilaiset kuin kotimaisiin rahoitusvälineisiin liittyvät oikeudet muun muassa kaupan selvityksen, tilikirjausten ja sijoittajansuojan osalta.

Ulkomaisia arvopapereita ei yleensä rekisteröidä asiakkaan nimiin, vaan ne rekisteröidään Mandatum Life Sijoituspalvelujen tai alisäilyttäjän asiakasvaratilleille. Poikkeuksen muodostavat Mandatum Life Sijoituspalveluiden suorat varainhoitoasiakkaat, joiden arvopapereita säilytetään asiakkaiden omiin nimiin avatuilla säilytystileillä. Jos tämä ei ole jollain markkinalla lainsäädännön tai markkinakäytännön mukaan mahdollista, arvopaperit rekisteröidään Mandatum Life Sijoituspalveluiden tai alisäilyttäjän nimiin. Tällöin mahdollisessa konkurssitilanteessa tai muussa vastaavassa maksukyvyttömyystilanteessa asiakkaan arvopaperit eivät välttämättä ole eroteltavissa pankin tai sen valitseman alisäilyttäjän varoista. Asiakkaan omistamat ulkomaiset arvopaperit on eritelty Mandatum Life Sijoituspalveluiden säilytyskirjanpitojärjestelmässä asiakkaan omaisuuteen kuuluvaksi.

Alisäilyttäjällä tai ulkomaisella arvopaperikeskuksella voi olla asiakkaan arvopapereihin tai rahavaroihin kohdistuva vakuus- tai kuittausoikeus. Vakuus- tai kuittausoikeus kohdistuu tällöin kaikkiin tilillä oleviin arvopapereihin tai rahavaroihin. Yhteistilillä säilytettävien arvopapereiden osalta asiakkaan arvopaperit voivat olla vakuus- tai kuittausoikeuden kohteena myös muiden kuin asiakkaan velvoitteiden perusteella.

6. Sijoituspalveluihin ja oheispalveluihin liittyvien tietojen tallentaminen

Mandatum Life Sijoituspalvelut säilyttää sopimusasiakirjojen lisäksi asiakassuhteen hoitamiseen tarvittavia tietoja asiakkaan tunnistamiseksi ja luokittelemiseksi tarvittavia tietoja sekä asiakkaan tietämyksen kartoittamiseksi hankittuja tietoja.

Mandatum Life Sijoituspalvelut säilyttää sijoituspalveluiden ja oheispalveluiden toteuttamiseen liittyviä tietoja asiakkaiden toimeksiantojen yhdistämistä ja kauppojen jakamista koskien sekä asiakkailta saadut toimeksiannot sekä omaisuudenhoitajan tekemät sijoituspäätökset. Lisäksi Yhtiö säilyttää kopion asiakkaalle toimitetuista raporteista sekä Yhtiön toiminnan järjestämistä koskevat sekä riskienhallintaan liittyvät raportit.

Mandatum Life Sijoituspalvelut tallentaa sijoituspalveluiden ja oheispalveluiden tarjoamiseen liittyvät asiakkaan kanssa käytävät puhelut ja sähköiset viestit. Sähköisellä viestinnällä tarkoitetaan kaikkea mahdollista sähköistä kommunikaatiota riippumatta viestintään käytetystä välineestä ja tekniikasta, kun se liittyy tai sen on tarkoitus liittyä toteutettuihin liiketoimiin tai sijoituspalvelujen tarjoamiseen, toimeksiantojen vastaanottamiseen, välittämiseen ja toteuttamiseen, riippumatta siitä, jottaako tällainen viestintä liiketoimien toteuttamiseen tai sijoituspalvelun tarjoamiseen. Yhtiöllä on oikeus käyttää puhelin- ja viestitallenteita kulloinkin voimassa olevan sääntelyn mukaisesti toimeksiannon todentamiseen, asiakaspalvelun kehittämiseen, riskienhallintaan sekä todisteina toimeksiannossa mahdollisesti ilmenevien erimielisyyksien ratkaisemisessa ja muihin kulloinkin ilmoittamiinsa käyttötarkoituksiin.

Yhtiö säilyttää tiedot asiakkaan antamista rahoitusvälineitä koskevista toimeksiannoista, omaan tai asiakkaan lukuun suorittamistaan rahoitusvälineitä koskevista liiketoimista sekä muista asiakkaalle tarjoamistaan palveluista viiden vuoden ajan. Sijoituspalvelusta asiakkaan kanssa tehty sopimus säilytetään 13 vuotta asiakassuhteen päättymisestä. Kopio asiakkaan kanssa käytyjen keskustelujen ja vaihdettujen viestien tallenteista on saatavana pyynnöstä viiden vuoden ajan tallenteen tekemisestä.

Yhtiöllä on velvollisuus luovuttaa tallenteet toimivaltaisille viranomaisille pyynnöstä. Noudatettavista säilytysajoista sekä tietoturvasta on saatavilla lisätietoa osoitteessa www.mandatumlife.fi/tietosuoja.

7. Eturistiriitojen käsittely Mandatum Life -konsernissa

Eturistiriidalla tarkoitetaan poikkeuksellista sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamiseen liittyvää tilannetta, joka syntyy esimerkiksi asiakkaan ja palveluntarjoajan välillä ja johon voi liittyä asiakkaan etuihin kohdistuva riski. Mandatum Life -konsernissa on vahvistettu toimintaperiaatteet, joiden avulla tunnistetaan, ennaltaehkäistään ja käsitellään liiketoiminnassa mahdollisesti syntyviä eturistiriitatilanteita. Mandatum Life -konsernin toiminnassa pyritään aina ensisijaisesti välttämään eturistiriitatilanteita.

Konsernitasoisten toimintaperiaatteiden lisäksi Mandatum Life Sijoituspalveluilla on oma toimintaperiaatedokumentti, joka täydentää konsernitasoista ohjeistusta ottaen huomioon erityisesti sijoituspalveluyhtiön liiketoiminnassa mahdollisesti esiintyvät eturistiriitatilanteet. Toimintaperiaatteiden tarkoituksena on varmistaa, että asiakkaiden edut turvataan ja asiakkaat saavat mahdollisimman hyvää ja oikeudenmukaista palvelua.

7.1 Eturistiriitatilanteiden tunnistaminen

Mandatum Life -konserni harjoittaa laajasti erilaisia sijoitus- ja vakuutuspalveluja. Eri toimintojen samanaikainen harjoittaminen voi aiheuttaa sen, että asiakkaan etu ei ole aina yhtenevä sijoituspalveluja tarjoavan Yhtiön, sen henkilökunnan, muun konserniyhtiön tai muiden asiakkaiden omien etujen kanssa.

Eturistiriitatilanne voi olla kyseessä esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- a) Mandatum Life Sijoituspalvelujen palveluksessa oleva henkilö voi saada aiheutonta taloudellista etua asiakkaan kustannuksella;
- b) Mandatum Life -konsernin yhteisöllä, toiminnolla tai palveluksessa olevalla henkilöllä on asiakkaalle tarjotun palvelun tai asiakkaan lukuun toteutetun liiketoimen tulokseen liittyvä, asiakkaan edusta poikkeava etu;
- c) Mandatum Life -konsernin yhteisöllä, toiminnolla tai palveluksessa olevalla henkilöllä on taloudellinen tai muu intressi suosia jonkin asiakkaan etujen sijaan toisen asiakkaan tai asiakasryhmän etuja;
- d) Mandatum Life -konserniin kuuluva yhteisö tai konsernin palveluksessa oleva henkilö harjoittaa samaa liiketoimintaa kuin asiakas; tai
- e) Mandatum Life -konsernin yhteisö tai konsernin palveluksessa oleva henkilö saa muulta kuin asiakkaalta palveluun liittyvän sääntelyn salliman kannustimen, joka ei ole kyseisestä palvelusta tavallisesti perittävä maksu tai palkkio.

Eturistiriitojen tunnistaminen ja ilmoittaminen on kaikkien työntekijöiden ja johdon vastuulla.

7.2 Eturistiriitatilanteiden ennaltaehkäiseminen ja käsittely

Mandatum Life -konsernissa on toteutettu kaikki asianmukaiset toimenpiteet eturistiriitatilanteiden tunnistamiseksi, hallitsemiseksi ja ehkäisemiseksi. Näitä periaatteita noudattaessa voidaan varmistua siitä, että eri toiminnoissa voidaan harjoittaa eri palvelujen tarjoamiseen liittyviä toimintoja samanaikaisesti siten, että eturistiriidan toteutuminen on mahdollisimman epätodennäköistä. Mandatum Life -konsernin toiminnassa pyritään aina ensisijaisesti välttämään eturistiriitatilanteita. Jos eturistiriitatilanne toimenpiteistä huolimatta ilmenee, noudatetaan eturistiriitaohjeen mukaisia menettelytapoja.

Lähtökohta on, että Mandatum Life Sijoituspalvelut kohtelee asiakkaitaan tasapuolisesti ja toimii hyvän tavan mukaisesti suosimatta asiakasta toisen asiakkaan edun kustannuksella. Yhtiön on aina, myös eturistiriitatilanteessa, toimittava asiakkaan etujen mukaisesti, tarjottava tuotteita ja palveluita riippumattomasti ja objektiivisesti huolehtien asiakkaiden tietoturvasta.

Mahdollisten eturistiriitatilanteiden syntymistä ehkäistään järjestämällä toiminta organisatorisesti ja hallinnollisesti sekä tietoteknisesti siten, että perusteeton tiedonkulku estyy henkilöiden ja toimintojen välillä, erityisesti koskien sijoitus- ja oheispalveluja. Tämä toteutetaan esimerkiksi erillisten tietojärjestelmien ja käyttöoikeuksien avulla sekä toimintojen ja toimitilojen erottamisella toisistaan. Mahdollisten eturistiriitatilanteiden syntymistä ehkäistään ja käsitellään myös muun muassa toimintaperiaattein, sisäisin ohjeistuksin ja koulutuksilla. Relevanttien henkilöiden sekä heidän lähipiirinsä kaupankäynnistä on annettu ohjeistus koskien henkilökohtaisia liiketoimia. Lisäksi henkilökunnalle on annettu ohjeistusta lahjojen ja etujen vastaanottamisesta ja tarjoamisesta sekä tapahtumiin osallistumisesta. Ulkopuolisista sivutoimista ja luottamustehtävistä annettulla ohjeistuksella pyritään niin ikään ehkäisemään eturistiriitatilanteiden syntymistä. Mandatum Life -konsernin palkitsemisjärjestelmät eivät myöskään saa kannustaa johtoa tai henkilökuntaa toimimaan asiakkaan etujen vastaisesti. Eturistiriitojen hallintaa koskevia menettelytapoja arvioidaan säännöllisesti.

7.3 Eturistiriitatilanteiden ilmoittaminen

Edellä mainittujen menettelytapojen ja periaatteiden noudattamista valvotaan säännöllisesti. Mahdolliset eturistiriitatilanteet kirjataan erillisen ohjeistuksen mukaisesti ja raportoidaan Yhtiön johdolle.

Jos yllä mainitut menettelytavat eivät ole riittäviä varmistamaan kohtuullisen luotettavasti, että asiakkaan etuihin kohdistuvilta riskeiltä vältytään, asiakasta on informoidaan tästä ja annetaan tarkka kuvaus sijoitus- tai oheispalvelujen tarjoamisen aiheuttamista eturistiriidoista sekä riittävän yksityiskohtaisesti tiedot niiden yleisestä luonteesta ja lähteistä sekä asiakkaaseen kohdistuvista riskeistä ja riskien lieventämiseksi toteutetuista toimista. Ilmoitus toimitetaan asiakkaalle erillisellä lomakkeella. Mainitut tiedot annetaan ennen liiketoimen suorittamista, jotta asiakas voi itsenäisesti harkita haluaako hän, että liiketoimi suoritetaan kerrotusta eturistiriitatilanteesta huolimatta. Tällöin on myös mahdollista, että kyseistä liiketoimintaa ei toteuteta eturistiriitatilanteen välttämiseksi.

Eturistiriitatilanteita koskevia periaatteita tarkistetaan vähintään vuosittain ja päivitetään tarvittaessa. Lisätietoja eturistiriitatilanteiden käsittelyä koskevasta oheistuksesta annetaan pyydettäessä.

8. Kolmansien osapuolten maksut, palkkiot tai ei-rahalliset edut (kannustimet)

Maksut, palkkiot tai ei-rahalliset edut ovat kannustimia silloin, kun ne eivät ole palvelun tarjoamiseen liittyviä tavanomaisia maksuja, kuten kaupankäyntiin, säilytykseen tai selvitykseen liittyviä maksuja taikka muita lainsäädäntöön perustuvia maksuja.

Kannustimien käyttö on sallittua sijoituspalvelujen tarjoamisessa vain, jos ne on tarkoitettu parantamaan asiakkaalle tarjottavan palvelun laatua. Kannustimet eivät saa myöskään vaikuttaa negatiivisesti velvollisuuteen toimia asiakkaan etujen mukaisesti. Omaisuudenhoidossa ei käytetä lainkaan kannustimia. Mahdollisesti vastaanotettavat kannustimet maksetaan palkkionpalautuksina edelleen asiakkaalle.

Asiakas saa tietoa hänelle tarjottuun palveluun liittyvistä mahdollisista kannustimista etukäteen annettavien kulutietojen yhteydessä. Tarkat tiedot Yhtiön vastaanottamien kannustimien määrästä asiakas saa vuosittain jälkikäteen muun raportoinnin yhteydessä.

Sijoituspalvelua tarjoavat yhtiöt voivat vastaanottaa asiakkaalle tarjottuun palveluun liittyen ns. vähäisiä ei-rahallisia etuja. Niiden tulee olla kohtuullisia ja oikeasuhteisia sekä sen laajuisia, etteivät ne todennäköisesti vaikuta asianomaisen asiakkaan etujen vastaisella tavalla vastaanottajansa käyttäytymiseen. Tällaisia etuja ovat esimerkiksi konferenssit, seminaarit ja muut koulutustilaisuudet, jotka koskevat tietyn rahoitusvälineen tai sijoituspalvelun erityispiirteitä sekä asiakkaalle tarjottavia rahoitusvälineitä koskevan kirjallisen aineiston vastaanottaminen.

9. Kuluja ja liitännäisiä veloituksia koskevat tiedot

Tässä kohdassa kerrotaan Mandatum Life Sijoituspalveluiden tuotevalikoimaan kuuluviin sijoitustuotteisiin ja niiden kaupankäyntiin liittyvistä kuluista ja palkkioista, jotka vaikuttavat sijoitusten tuottoon. Nämä tiedot kuuluvat osana asiakkaalle annettavia ennakkotietoja ja ne täydentävät asiakkaalle annettavaa muuta asiakkaalle tarjottavaa tuotteisiin ja palveluihin liittyviä kuluja ja palkkioita koskien. Kulloinkin voimassa olevat ennakkotiedot löytyvät verkkosivuilta osoitteesta www.mandatum-life.fi/sijoituspalvelut.

9.1 Noteeratut osakkeet, merkintäoikeudet ja optiotodistukset

Kulut ja palkkiot muodostuvat välittäjästä riippuen välityspalkkiosta, toimitusmaksusta sekä myytessä osakkeita, merkintäoikeuksia tai optiotodistuksia pantatulta arvo-osuustililtä. Ulkomaisiin sijoituksiin voi liittyä myös selvitysmaksu, transaktiovero ja valuutanvaihtokulu. Mandatum Life Sijoituspalvelut veloittaa kulut ja palkkiot asiakkaalta arvo-osuuksien kirjauksen yhteydessä. Ostotoimeksiannossa kulut ja palkkiot lisätään lopulliseen kauppahintaan ja myyntitoimeksiannoissa kulut ja palkkiot vähennetään kauppahinnasta. Kulut ja palkkio vaikuttavat asiakkaan saamaan tuottoon negatiivisesti.

9.2 Joukkolainat

Kaupan yhteydessä ei tyypillisesti peritä palkkioita tai kuluja käytäessä kauppaa joukkolainoilla. Tietyillä markkinoilla, kuten kehittyvillä markkinoilla, joukkolainojen kaupankäynnin yhteydessä voi muodostua esimerkiksi erityisiä veroseuraamuksia tai niihin voi liittyä muita viranomais- tai rekisteröintikuluja.

9.3 Sijoitusrahastot

Sijoitusrahastoihin liittyy kahdenlaisia kuluja, kertaluonteisia kuluja, jotka peritään suoraan asiakkaalta (merkintä-, vaihto- ja lunastuspalkkiot) ja jatkuvaluonteisia kuluja, jotka peritään rahastosta (hallinnointipalkkiot, rahaston kaupankäyntikulut ja rahaston muut kulut, kuten mahdollinen erillinen säilytyspalkkio tai analyysin kustannukset). Molemmat kulut vaikuttavat asiakkaan saamaan tuottoon sitä laskevasti. Merkintäpalkkio vähennetään asiakkaalle rahastoon merkittävästä summasta tämän ostaessa rahasto-osuuksia ja lunastuspalkkio vähennetään asiakkaalle maksettavasta summasta tämän myydessä rahasto-osuuksia. Mahdollinen lunastuspalkkiosta eroava vaihtopalkkio peritään asiakkaan lunastaessa rahasto-osuuksia sijoittaakseen varat suoraan toiseen saman rahastoyhtiön hallinnoimaan rahastoon. Jatkuvaluonteiset rahaston kulut ja palkkiot vähennetään rahaston varoista päivittäisessä arvonnaskennassa. Kiinteän hallinnointipalkkion lisäksi rahaston varoista saatetaan periä tuottosidonnaista palkkiota.

Mandatum Life Sijoituspalvelut ei pääsääntöisesti peri asiakkailtaan merkintä- tai lunastuspalkkioita. Asiakkaalta peritään merkintä- tai lunastuspalkkio, mikäli asiakkaan varoja sijoitetaan rahastoihin, joista peritään merkintä- tai lunastuspalkkio. Asiakkaan sijoittaessa rahastoihin saattaa rahastoyhtiö periä tapahtumakohtaisia palkkioita tai käyttää ns. joustavaa hinnoittelumenetelmää (swing pricing).

9.4 Valuuttakauppa

Jos asiakas tekee arvopaperitoimeksiannon muussa valuutassa kuin eurossa, voidaan valuuttakauppa tehdä osana toimeksiannon selvitystä. Valuuttakaupalle muodostuva hinta riippuu kohteena olevasta valuuttaparista ja valuuttakaupan koosta. Valuuttakauppa voidaan toteuttaa käyttäen joko Mandatum Life Sijoituspalveluja tai yhtiöön nähden ulkopuolista palveluntarjoajaa vastapuolena.

Asiakkaalle muodostuva kulu on vastapuolen noteeraaman kurssin ja todellisen vaihtokurssin välinen erotus ja se sisältyy asiakkaalta veloittettavaan lopulliseen kauppasummaan.

9.5 Arvopaperisäilytys

Arvopaperisäilytys tarvitaan koti- ja ulkomaisille arvopapereille, lukuun ottamatta tiettyjä rahasto-osuuksia. Mandatum Life Sijoituspalvelujen tarjoamat arvopaperisäilytyksen kustannukset kerrotaan kutakin palvelua koskevissa ehdoissa.

10. Tiedot asiakasvarojen säilyttämisestä ja siihen liittyvistä riskeistä

Mandatum Life Sijoituspalvelut säilyttää asiakasvaroja erillisessä säilytysyhteisössä Mandatum Lifin yleisten säilytysehtojen mukaisesti. Kyseiset ehdot ovat liitteenä Yhtiön ja asiakkaan välisessä asiakassuhdesopimuksessa. Asiakkaan rahavarat säilytetään asiakkaan nimissä olevalla tilillä Nordea Bankissa lukuun ottamatta varainhoidon asiakkaiden rahavaroja, jotka säilytetään Danske Bankissa. Tarkemmat tiedot löytyvät säilytys sopimuksen yleisistä ehdoista?.

10.1 Sijoittajien korvausrahasto

Sijoittajien korvausrahaston tehtävänä on turvata sijoittajan saamiset, jos korvausrahastoon kuuluva sijoituspalvelun tarjoaja ei pysty maksamaan sijoittajan saamia sopimuksen mukaisesti.

Mandatum Life Sijoituspalvelut on Sijoittajien korvausrahaston jäsen, mikä tarkoittaa, että suojan piiriin kuuluvat ei-ammattimaiset asiakkaat voivat saada korvauksia Yhtiön maksukyvyttömyystilanteessa. Sijoittajien korvausrahastosta suoritettava korvaus voi olla enintään 90 prosenttia sijoittajan saamisesta, kuitenkin enintään 20.000 euroa sijoittajaa kohden. Asiakas vastaa omien sijoituspäätöstensä seurauksista. Sijoittajien korvausrahasto ei korvaa esimerkiksi osakekursien laskusta johtuvia tappiota. Ammattimainen asiakas tai hyväksyttävä vastapuoli ei voi saada korvausta Sijoittajien korvausrahastosta.

Sijoittajien korvausrahaston on maksettava sijoittajan saamiset ilman aiheetonta viivytystä viimeistään kolmen kuukauden kuluttua Finanssivalvonnan päätöksestä. Lisätietoa Sijoittajien korvausrahastosta löytyy verkkosivuilta www.sijoittajienkorvausrahasto.fi.

11. Toimeksiantojen toteuttamista koskevat periaatteet

11.1 Johdanto

Seuraavassa kuvataan ne toimenpiteet, joita Mandatum Life Sijoituspalvelut noudattaa saavuttaakseen asiakkaidensa kannalta parhaan mahdollisen tuloksen, kun se vastaanottaa, välittää tai toteuttaa rahoitusvälineitä koskevia toimeksiantoja ammattimaisten ja ei-ammattimaisten asiakkaidensa puolesta. Yhtiö toteuttaa asiakkaidensa antamat toimeksiannot joko itse tai välittää toimeksiannon edelleen toteutettavaksi päämarkkinapaikoille, organisoituihin kaupankäyntijärjestelmiin, toisille välittäjille, kauppojen sisäisille toteuttajille, markkinatakaajille ja muille likviditeetin tarjoajille.

11.2 Toimeksiantojen toteuttamisessa huomioon otettavat tekijät

Toimeksiantojen huolellinen toteuttaminen tarkoittaa, että Mandatum Life Sijoituspalvelut tekee kokonaisarvion alla listatuista tekijöistä:

- todennäköinen toteutushinta
- toimeksiannon kustannukset
- toimeksiannon toteuttamisen nopeus
- liiketoimen toteuttamisen ja selvityksen todennäköisyys
- toimeksiannon koko
- toimeksiannon luonne sekä mahdolliset muut seikat, jotka Mandatum Life Sijoituspalvelut katsoo toimeksiannon toteuttamisen tai välittämisen kannalta olennaisiksi

Paras mahdollinen tulos toimeksiannon toteuttamisessa arvioidaan yleensä kokonaisvastikkeena. Tämä koskee sekä Yhtiön ei-ammattimaisia asiakkaita että ammattimaisia asiakkaita. Toimeksiannon toteutushinta ja sen toteuttamisen kustannukset muodostavat yhdessä toimeksiannon kokonaisvastikkeen, ottaen huomioon kaikki asiakkaalle aiheutuvat kulut mukaan lukien Mandatum Life Sijoituspalvelujen kulujen lisäksi toteuttamispaikan maksut, selvitys- ja toimituskustannukset sekä muut kolmansille osapuolille suoritettavat maksut. Jos rahoitusvälineelle antaa hinnan

vain yksi osapuoli (kuten useimmissa rahastosijoituksissa), hinta tulee suoraan kyseiseltä osapuolelta.

Huomioitavien tekijöiden tärkeysjärjestys saattaa vaihdella seuraavista tekijöistä riippuen:

- asiakkaan ominaispiirteet, asiakasluokittelu mukaan lukien
- toimeksiannon ominaispiirteet
- toimeksiannon kohteena olevan rahoitusvälineen ominaispiirteet
- niiden toteuttamiskaikojen ominaispiirteet, joihin toimeksianto voidaan ohjata toteutettavaksi, ja
- muut sellaiset seikat, jotka Yhtiö katsoo toimeksiannon toteuttamisen tai välittämisen kannalta olennaisiksi

Kokonaisvastike on yleensä kaikkein tärkein huomioon otettava tekijä arvioitaessa toimeksiannon toteutusta näiden periaatteiden mukaisesti. Tietyissä markkinatilanteissa tai rahoitusvälinekohtaisesti muut kriteerit saattavat kuitenkin nousta hintaa merkittävämmiksi tekijöiksi, kun haetaan toimeksiantokohtaisesti parasta toteutusta asiakkaalle.

Parasta kokonaisvastiketta ei voida aina saavuttaa, koska toimeksiannon huolellinen toteuttaminen edellyttää, että Mandatum Life Sijoituspalvelut arvioi myös muita kuin edellä listattuja tekijöitä. Näiden tekijöiden keskinäinen tärkeysjärjestys voi vaihdella esimerkiksi rahoitusvälineen, toimeksiannon tai toteuttamiskaikan ominaispiirteiden tai poikkeuksellisen markkinatilanteen vuoksi. Esimerkiksi nopeasti vähentyvän likviditeetin tilanteessa saattaa olla tärkeämpää saada toimeksianto toteutettua nopeasti kuin etsiä kaikkein parasta saatavilla olevaa hintaa. Mandatum Life Sijoituspalvelut arvioi itsenäisesti toimeksiannon toteuttamiskriteereiden tärkeysjärjestyksen, jos Yhtiö ei ole saanut asiakkaalta erityisiä ohjeita toimeksiannon toteuttamiseksi.

Asiakkaan antama erityinen ohje voi olla esimerkiksi pyyntö ohjata toimeksianto toteutettavaksi tietyille markkinapaikalle tai muu toimeksiannon toteutukseen liittyvä ohje. Asiakkaan antamat toimeksiantoa koskevat erityiset ohjeet ovat aina ensisijaisia suhteessa tässä kuvattuihin toimintaperiaatteisiin. Asiakkaan antamat erityiset ohjeet saattavat estää Mandatum Life Sijoituspalveluja suorittamasta näiden toimintaperiaatteiden mukaisia toimenpiteitä.

11.3 Kaupankäynti osakkeilla ja niihin rinnastettavilla rahoitusvälineillä, ETF:llä ja johdannaisilla, joilla käydään kauppaa säännellyllä markkinalla ja monenkeskisissä kaupankäyntijärjestelmissä (MTF)

Tässä kohdassa mainitut toteutus- ja välitystavat koskevat niitä osakkeita, merkintäoikeuksia, warrantteja, etuoikeutettuja osakkeita ja talletustodistuksia (ADR, GDR), joilla käydään yleensä kauppaa säännellyillä markkinoilla, monenkeskisissä kaupankäyntijärjestelmissä (MTF:llä tai niitä vastaavalla kaupankäyntipaikalla ETA-alueen ulkopuolisissa ns. kolmansissa maissa, kuten Yhdysvalloissa). Tällaisia rahoitusvälineitä ovat esimerkiksi osakkeet, talletustodistukset, optio-oikeudet ja warrantit sekä ETF:t.

Mandatum Life Sijoituspalveluiden vastaanotettua asiakkaan toimeksiannon:

- Ohjaa toimeksiannon välittömästi edelleen toimeksiantojen toteuttamisperiaatteiden mukaisesti Yhtiön käyttämille kaupankäyntipaikoille. Kaupankäyntipaikat voivat poiketa rahoitusvälinekohtaisesti ja kulloinkin käytettävät kaupankäyntipaikat on listattu Yhtiön kaupankäyntipaikat -dokumentissa.
- Vaihtoehtoisesti Mandatum Life Sijoituspalvelut välittää toimeksiannon arvopaperinvälittäjille, jotka toteuttavat ne valitsemillaan kaupankäyntipaikoilla. Toimeksianto voidaan välittää myös kauppohenkilöstölle (ns. SI eli systematic internaliser) tai muille likviditeetin tarjoajille, jotka toteuttavat kaupan omaan lukuunsa. Toimeksiannon toteuttaminen säännellyn markkinan tai monenkeskisen kaupankäynnin ulkopuolella, eli OTC:nä edellyttää asiakkaan antamaa suostumusta. Mandatum Life Sijoituspalvelut ei toimi kauppohenkilöstön sisäisinä toteuttajina.

Mandatum Life Sijoituspalvelut toteuttaa toimeksiannot tai välittää asiakkaiden toimeksiannot ilman aiheutonta viivytystä välittäjille, joilla se on arvioinut saavansa säännönmukaisesti asiakkaan kannalta parhaan kokonaisarvioon perustuvan hinnan. Edellä kuvatuissa tapauksissa toimeksianto pyritään toteuttamaan hintaan, joka heijastaa vallitsevaa markkinatilannetta.

Mandatum Life Sijoituspalvelut veloittaa asiakkaalta arvopaperikauppojen/ rahoitusvälineiden välityksestä tai toteuttamisesta sovitun palkkion ja ulkoiset kustannukset, kuten pörssimaksut ja verot.

11.4 Kaupankäynti rahoitusvälineillä, joilla käydään kauppaa säännellyn markkinan tai monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien ulkopuolella (OTC)

Mandatum Life Sijoituspalvelut voi toteuttaa tai välittää asiakkaan toimeksiantoja myös rahoitusvälineillä, joilla yleensä käydään kahdenkeskeistä kauppaa suoraan vastapuolen kanssa (OTC), koska ne eivät ole kaupankäynnin kohteena millään julkisella kauppapaikalla. Tällaisia rahoitusvälineitä ovat esimerkiksi:

- joukkovelkakirjat, sijoitustodistukset ja muut rahamarkkinainstrumentit
- osakkeet, joita ei noteerata järjestäytyneillä kauppapaikoilla
- OTC-johdannaiset
- strukturoidut sijoitustuotteet

Jos rahoitusväline ei ole kaupankäynnin kohteena kauppapaikalla tai sillä ei käydä säännöllisesti kauppaa kauppapaikalla, toimeksianto toteutetaan kauppapaikan ulkopuolella OTC-kauppana. Tällaisessa tapauksessa asiakkaalle haetaan rahoitusvälineen hintatarjous sellaiselta kolmannelta osapuolelta, jonka Yhtiö on valinnut kyseisten rahoitusvälineiden mahdolliseksi vastapuoleksi. Mikäli Yhtiöllä on valittavana useampi vastapuoli kyseiseen rahoitusvälineeseen, pyydetään hintatarjous usealta OTC-vastapuolelta ja tehdään kauppa sellaisen OTC-vastapuolen kanssa, jonka kanssa arvioidaan saavutettavan asiakkaan kannalta paras mahdollinen kokonaisvastike.

Mandatum Life Sijoituspalvelut voi myös toteuttaa toimeksiannon suoraan toisen asiakkaan toimeksiantoa vastaan, jolloin hinta määräytyy markkinoiden mid-hinnan mukaan. Viitteitä markkinatilannetta heijastavasta hinnasta haetaan mahdollisuuksien mukaan eri OTC-vastapuolilta. Kaikissa noteerattomissa rahoitusvälineissä ei kuitenkaan ole useampia, joilta hintoja voisi saada. Tällöin hinnoittelu perustuu ominaisuuksiltaan mahdollisimman samankaltaisen instrumentin hintaan.

11.5 Rahasto-osuudet

Mandatum Life Sijoituspalvelut toteuttaa asiakkaalta saamansa rahasto-osuuksia koskevan toimeksiannon antamalla sen viipymättä joko suoraan kautta rahaston mahdolliselle transfer agentille tai rahastoyhtiölle, yhteissijoitusyritykselle tai vaihtoehtorahastojen hoitajalle, joka hallinnoi kyseistä rahastoa.

Jos rahasto-osuudella käydään kauppaa säännellyllä kaupankäyntipaikalla, Mandatum Life Sijoituspalvelut noudattaa kohdassa 11.3 mainittuja toteuttamisperiaatteita.

11.6 Toimeksiannon toteuttaminen tai välittäminen asiakkaan aloitteesta

Execution only -välityksellä tarkoitetaan asiakkaan omasta aloitteestaan antamia toimeksiantoja, joihin ei liity Mandatum Life Sijoituspalveluiden antamaa suositusta tai neuvontaa. Mandatum Life Sijoituspalvelujen execution only -välitys on kohdistettu erityisesti rahastosijoituksiin, joita koskien noudatetaan kohdan 11.5 mukaisia toimintaperiaatteita. Muu execution only -välitys, joka perustuu asiakkaan ja Yhtiön arvopaperinvälitys- tai toimeksiantosopimukseen, ei kuulu Mandatum Life Sijoituspalvelujen ydinliiketoimintaan, eikä sitä varten ole osoitettu erillisiä resursseja. Tällainen muun kuin ydinliiketoimintaan kuuluva toimeksianto pyritään toteuttamaan vuorokauden kuluessa saapumisesta, mikäli kyseinen markkina on silloin auki.

11.7 Toimeksiantojen ja kauppojen yhdistäminen sekä poikkeukselliset tilanteet

Mandatum Life Sijoituspalvelut voi välittäessään toimeksiantoa toteuttaa sen kokonaan tai osissa käyttäen hyväksi yhtä tai useampaa välittäjää tai toteuttamistapaa. Toimeksianto voidaan yhdistää muilta asiakkailta saatuihin toimeksiantoihin, muiden asiakkaiden omaisuudenhoitosalkkuun tehtäviin toimeksiantoihin tai se voidaan jakaa osiin. Yhdistäminen voi tapahtua ainoastaan silloin, kun Mandatum Life Sijoituspalvelut uskoo, että yhdistämisestä aiheutuisi kokonaisuutena arvioiden asiakkaalle haittaa vain epätodennäköisesti. Toteuttaessaan toimeksiannon Mandatum Life Sijoituspalvelut voi:

- toteuttaa toimeksiannon muulla tavalla, joka Mandatum Life Sijoituspalvelujen kohtuullisen arvion mukaan tuottaa todennäköisesti parhaan mahdollisen tuloksen, tai
- toteuttaa toimeksiannon asiakkaan antamalla nimenomaisella suostumuksella osittain tai kokonaan suoraan toisen asiakkaan toimeksiantoa vastaan.

Mandatum Life Sijoituspalveluilla on oikeus tilapäisesti poiketa näistä toimeksiantojen toteuttamisen periaatteista kauppapaikkojen, markkinoiden tai järjestelmien toimintahäiriöiden vuoksi. Häiriötilanteissa palveluntarjoaja toteuttaa kohtuulliset toimet päästäkseen tulokseen, joka olosuhteisiin nähden on asiakkaan kannalta paras mahdollinen.

Siinä tapauksessa, että asiakas antaa Mandatum Life Sijoituspalveluille toimeksiannon toteutukseen liittyviä erityisiä ohjeita, toteutetaan toimeksianto näiden ohjeiden mukaisesti. Asiakkaan tulee ilmoittaa toimeksiannon toteutukseen liittyvät erityiset ohjeet selkeästi toimeksiantoa jättäessä. Jos asiakkaan antamat erityiset ohjeet eivät ole kattavia, noudattaa Yhtiö edellä kuvattuja toimeksiantojen toteuttamisperiaatteita soveltuvin osin.

Asiakkaan Mandatum Life Sijoituspalveluille antamat erityiset ohjeet ovat aina ensisijaisia suhteessa Yhtiön toimeksiantojen toteuttamisperiaatteisiin. Asiakas on tietoinen siitä, että hänen antamiensa erityisten ohjeiden noudattaminen saattaa estää Mandatum Life Sijoituspalveluja noudattamasta tässä dokumentissa kuvattuja toimeksiantojen toteuttamisperiaatteita.

11.8 Toimeksiantojen toteuttamisperiaatteiden päivittäminen ja arviointi

Mandatum Life Sijoituspalvelut arvioi toimeksiantojen toteuttamisperiaatteiden toimivuutta ja valvoo käyttämiensä yhteisöjen toteutuksen laatua säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa. Kaupankäyntimenettelyjä ja toimeksiantojen toteuttamisen laatua arvioidaan muun muassa vertaamalla eri markkinapaikoilla toteutettuja toimeksiantoja muihin markkinapaikoilla kulloinkin toteutuneisiin kauppoihin ja vertaamalla OTC-vastapuolten kanssa tehtyjä kauppvoja muihin markkinoilta saataviin OTC-kauppvoja koskeviin tietoihin, mikäli mahdollista. Seurannalla pyritään parantamaan ja tehostamaan toimeksiantojen toteuttamisjärjestelyjä. Luettelo merkittävisissä määrin käytetyistä välittäjistä sekä OTC-vastapuolista on asiakkaan saatavissa Yhtiöltä pyydettyinä.

Mandatum Life Sijoituspalvelut korjaa mahdolliset puutteet ja päivittää kulloinkin voimassa olevia toimeksiantojen toteuttamisperiaatteitaan, mikäli toiminnassa havaitaan epäkohtia. Yhtiö ilmoittaa toimintaperiaatteidensa olennaisista muutoksista verkkosivuillaan. Muutokset ja päivitykset tulevat voimaan sinä päivänä, jolloin ne julkaistaan verkkosivuilla, ellei toisin ilmoiteta. Toimeksiantojen toteuttamisperiaatteiden seurannan toteutumista arvioidaan myös osana Mandatum Life -konsernin sisäistä valvontaa.

Mandatum Life Sijoituspalvelujen kulloinkin voimassa olevat toimeksiantojen toteuttamisperiaatteet ovat saatavilla internetsivuilla osoitteesta www.mandatum-life.fi/sjoituspalvelut.

12. Tietoa rahoitusvälineistä ja niiden riskeistä

12.1 Rahoitusvälineiden riskit

12.1.1 Riskeistä yleisesti

Sijoitustoimintaan liittyy aina taloudellinen riski tarkoittaen mahdollisuutta kärsiä sijoitukseen liittyviä taloudellisia tappioita. Tuotto voi jäädä saamatta ja sijoitetun pääoman voi jopa menettää. Kuvaus riskeistä ei ole miltään osin tyhjentävä, eikä se sisällä kaikkia mahdollisia riskejä, jota kuvattuihin rahoitusvälineisiin liittyy.

Riski tarkoittaa mahdollisuutta kärsiä sijoitukseen liittyviä tappioita. Rahoitusvälineen soveltuvuus tulee aina arvioida sijoittajakohtaisesti. Sijoittaja vastaa aina itse sijoitustensa riskistä ja sijoittajan tulee perehtyä rahoitusvälinettä koskeviin ehtoihin, ominaisuuksiin ja niistä aiheutuviin velvollisuuksiin ennen sijoituspäätöksen tekemistä, jotta sijoittaja voi ymmärtää rahoitusvälineisiin liittyvät riskit ja mahdolliset vaikutukset sijoittajan taloudelliseen asemaan. Sijoittajan tulee harkita huolellisesti sijoitusvälineen asianmukaisuutta aiottuun käyttötarkoitukseen myös muuttuvissa olosuhteissa. Rahoitusvälineiden välistä ja sisäistä suhteellista jakoa on syytä tarkkailla jatkuvasti, jotta sijoitussalkun sisältö olisi aina riskiprofiilin kannalta sopiva.

Sijoituksiin liittyvät riskit ja sijoitusten seuranta ovat asiakkaan vastuulla myös silloin, kun Mandatum Life Sijoituspalvelut on arvioinut sijoituksen asianmukaisuutta asiakkaan kannalta. Asiakkaan tulee aina ennen sijoituspäätöksen tekemistä tutustua riittävästi rahoitusvälinettä koskevaan esitteeseen, ehtoihin ja muuhun tuotetta koskevaan aineistoon, sijoitukseen liittyviin riskeihin, verotukseen ja muihin taloudellisiin seuraamuksiin. Asiakas sitoutuu noudattamaan palvelun tarjoamista koskevia sopimusehtoja sekä yleisiä ehtoja.

Kaikkiin sijoitustuotteisiin liittyy aina riskejä, ja myös matalan riskin sijoitusstrategioihin sisältyy epävarmuustekijöitä. Sijoituksiin liittyvät riskit vaihtelevat maittain ja myös sijoituslajeittain. Sijoituksiin liittyvät riskit määräytyvät muun muassa rahoitusvälineen rakenteen ja ominaisuuksien perusteella. Tiettyyn tuotteeseen ja transaktioon liittyvät riskit määräytyvät tuotteen juoksuajan sekä osapuolia koskevien olosuhteiden tai osapuolten välisten suhteiden perusteella. Vaikuttavia tekijöitä ovat myös sijoittajien tarpeet ja tavoitteet, tapa, jolla sijoitus tehdään tai sitä tarjotaan, myydään tai sillä käydään kauppaa, liikkeeseenlaskijan toimintamaa tai kotipaikka, salkun sijoitusten hajautus tai keskittäminen (esimerkiksi eri valuuttoihin, arvopapereihin, maahan tai liikkeeseenlaskijaan sijoitettu summa), transaktion momentkaisuus ja vipuvaikutus.

Erityisesti kehittyvillä markkinoilla hinnat voivat vaihdella paljon. Kurssierot, pienet kaupankäyntivolyymit ja hinnoittelun suuri hajonta voivat olla tavallisia, samoin ennakoimattomat markkinoiden liikkeet. Kehittyvien markkinoiden läpinäkyvyys, tehokkuus, likviditeetti, markkinainfrastuktööri, oikeusjärjestelmän luotettavuus ja lainsäädäntö ovat usein puutteellisia kehittyneisiin markkinoihin verrattuna.

Eri rahoitusvälineillä on erilainen riskitaso. Rahoitusvälineillä tapahtuvaa kaupankäyntiä tai rahoitusvälineisiin liittyviä päätöksiä harkitsevien on syytä tuntea sijoituksiin liittyvät riskit. Sijoituksiin sisältyvää riskiä voi pienentää hajauttamalla sijoitukset ajallisesti, maantieteellisesti, omaisuuslajeittain ja toimialakohtaisesti. Ajallinen hajauttaminen vähentää riskiä siitä, että rahoitusvälineen osto tai myynti tehdään ajankohtana, jolloin kurssi on epäedullinen. Maantieteellinen, omaisuuslaji- tai toimialahajauttaminen vähentää riskiä silloin, kun eri maanosien omaisuuslajien ja toimialojen kurssikehitykset eivät korreloi keskenään.

12.1.2 Erilaisia riskikäsitteitä ym.

Sijoituspäätöksen yhteydessä sekä myös omistusajan kuluessa tehtävään riskiarviointiin liittyy joukko erilaisia riskikäsitteitä ja muita tekijöitä, jotka tulee ottaa huomioon ja joiden merkitystä tulee arvioida sijoitustoiminnassa. Alla on muutaman tavallisimman riskikäsitteen lyhyt kuvaus:

Hyödykeriski – Hyödykeriskillä tarkoitetaan hyödykkeiden hinnan vaihtelua, joka vaikuttaa hyödykkeen arvoon futuurimarkkinoilla. Hyödykkeiden hinnat voivat vaihdella merkittävästi sekä kysyntään että tarjontaan vaikuttavien tekijöiden vuoksi. Esimerkiksi luonnonmullistukset, onnettomuudet ja poliittiset selkkaukset vaikuttavat hyödykkeiden tarjontaan tai tuotantoon.

Markkinariski – Riski siitä, että markkinahintojen vaihtelu johtaa tappioon. Korko-, hyödykekurssi-, osakekurssi- ja valuuttakurssi ovat markkinariskejä.

Lainsäädäntöriski – Sijoituksiin kohdistuva lainsäädännöllinen tai rakenteellinen riski. Tällainen riski voi aiheutua monista poliittisista, taloudellisista ja muista tekijöistä, joita ei voida aina välttämättä ennakoida. Riski on suurempi kehittyvillä markkinoilla viranomaisvalvonnan vähäisyydestä johtuen, mutta se on olemassa aina jollain tasolla markkinoista riippumatta.

Luottoriski – Riski siitä, että esimerkiksi liikkeeseenlaskijan, takaajan tai vastapuolen maksukyky osoittautuu riittämättömäksi eikä tämä pysty vastaamaan sitoumuksistaan.

Volatiliteettiriski – Arvon nopea vaihtelu, riski siitä, että rahoitusvälineen kurssissa tai hinnassa tapahtuu suuria heilahduksia, jotka vaikuttavat sijoitukseen negatiivisesti.

Kurssiriski – Riski, että rahoitusvälineen kurssi tai hinta laskee.

Veroriski – Riski siitä, että verotusta koskevat säädökset tai oikeuskäytäntö muuttuvat tai ovat tulkinnanvaraisia ja että tästä aiheutuu sijoittajalle ennalta arvaamattomia seurauksia.

Valuuttariski – Riski siitä, että ulkomaisen valuutan kurssi, johon omistus on sidottu (esimerkiksi sijoitettaessa dollareissa noteerattuihin arvopapereihin), heikkenee. Myös euromääräisiin rahastosijoituksiin saattaa liittyä valuuttariski rahaston sijoituskohteiden kautta.

Vipuvaikutusriski – Johdannaissopimuksen rakenne, joka aiheuttaa riskin siitä, että johdannaissopimuksen kohde-etuuden hintakehitys vaikuttaa suuresti johdannaissopimuksen kurssiin tai hintaan. Vipuvaikutusriski syntyy myös, jos sijoittaja harjoittaa sijoitustoimintaa lainarahalla, jolloin hän voi menettää enemmän kuin sijoittamansa oman pääoman.

Likviditeettiriski – Riski siitä, että rahoitusvälinettä ei voi myydä tai ostaa tietyssä ajankohtana, koska sen vaihtuvuus on alhainen tai että rahoitusvälineestä saatava hinta voi olla matalampi kuin mitä siitä on maksettu. Tämä voi johtua rahoitusvälineen kysynnästä ja tarjonnasta, mahdollisista markkinahäiriöistä tai yhdyskuntarakenteen häiriöistä (kuten sähkönjakelun tai tietoliikenteen häiriöt). Joissakin tilanteissa voi olla vaikeaa tai mahdotonta myydä tai ostaa sijoituksia, eikä mahdollisia tappioita voida välttämättä rajoittaa.

Korkoriski – riski siitä, että sijoituksen kohteena oleva rahoitusväline menettää arvoaan, jos markkinakorko muuttuu.

Oikeudellinen riski – Riski siitä, että vastapuoli ei välttämättä noudata lainsäädäntöä ja osapuolten välisissä tiedoissa tai sopimuksissa saattaa olla puutteita.

ESG-riski – Riski siitä, että sijoituskohteen arvo laskee sen seurauksena, että liikkeeseenlaskijayhteisö ei noudata sitä sitovia vastuullisuussäätöjä tai itse asettamiin vastuullisuusperiaatteita.

Selvitysriski – Kaupan toteutukseen liittyvä riski siitä, että vastapuoli ei toimita arvopaperia sovittujen ehtojen mukaisesti toisen vastapuolen jo täytettyä omat sopimusvelvoitteensa.

Sijoitusstrategioihin liittyvät riskit – Riski siitä, että sijoitustoiminnan toteuttamiseksi valittu strategia ei toimikaan odotetusti. Sijoitusstrategia tarkoittaa sitä, millaista tuottoa ja riskitasoa sijoittaja tavoittelee ja minkälaisiin rahoitusvälineisiin sijoittaja siten sijoittaa (esim. varainhoitosalkun- tai rahaston allokatiostrategia).

Säilytysriski – Riski siitä, että säilytysjärjestelmän häiriö tai säilyttäjän maksukyvyttömyys johtaa tappioon.

Maksukyvyttömyys – Riski siitä, että kaupankäynnin vastapuolena toimivan yrityksen tai transaktioon osallistuvien välittäjien maksukyvyttömyys tai laiminlyönti johtaa positioiden likvidointiin tai sulkemiseen ilman asiakkaan suostumusta tai siihen, ettei sijoituksen arvoa palauteta asiakkaalle.

Positioiden välinen korrelaatio – Positioiden välinen korrelaatio tarkoittaa eri sijoituskohteiden hintojen liikkumista samaan suuntaan. Negatiivinen korrelaatio on kyseessä sijoituskohteiden hintojen liikkeessä eri suuntiin. Positiiviseen korrelaatioon liittyy riski kaikkien sijoitussalkun arvopapereiden hintojen samanaikaisesta laskusta.

Operatiivinen riski – Operatiivinen riski, kuten tärkeimpien järjestelmien ja ohjausmenetelmien (esim. IT-järjestelmien) toimintahäiriö, on olemassa kaikissa rahoitus tuotteissa. Liiketoimintariski, erityisesti puutteellisesta tai kehnosta liikkeenjohdosta ja sisäisestä valvonnasta aiheutuva riski, voi vaikuttaa myös yrityksen osakkeenomistajiin tai sijoittajiin.

Toimialakohtainen riski – Toimialakohtaisella riskillä tarkoitetaan sitä, että toimialaa koskeva odottamaton tapahtuma vaikuttaa koko toimialan tulokseen ja toimialaan liittyvään rahoitusvälineeseen.

Omistajan- ja sijoittajanvastuuseen liittyvä riski – Kaikkiin yhtiöihin, mutta erityisesti pankkeihin sijoittamiseen liittyvä riski siitä, että sijoituskohteen liikkeeseenlaskija joutuu vakavaraisuuskriisiin. Tällöin liikkeeseenlaskijan osakkeet ja muut oman pääoman instrumentit saattavat menettää arvonsa kokonaan ja joukkovelkakirjoja muutetaan omaksi pääomaksi, jotta liikkeeseenlaskijan oman pääoman aste saadaan nostettua kestäväälle tasolle. Velkojen nimellisarvoa voidaan myös alentaa, takaisinmaksuaikaa pidentää ja koronmaksua lykätä. Välillisesti riski omistajan- ja sijoittajan vastuun toteutumisesta sisältyy myös esimerkiksi rahastoihin, jos ne sijoittavat omistajan- ja sijoittajan vastuun piirissä oleviin rahoitusvälineisiin.

Kaikki yllä luetellut riskit voivat lähtökohtaisesti toteutua kaikkiin tämän sijoittajati edotteen mukaisiin instrumentteihin sijoitettaessa.

12.2 Yleiskuvaus rahoitusvälineistä

12.2.1 Osakkeet

Osakkeet ja osakeyhtiöt

Osakeyhtiön osakkeet antavat omistajalle oikeuden osuuteen yhtiön osakepääomasta. Jos yhtiö tuottaa voittoa, yhtiö voi jakaa osakkeille osinkoa. Osakkeet antavat myös äänioikeuden yhtiökokouksessa, joka on yhtiön ylin päättävä toimielin. Pääsääntöisesti mitä enemmän osakkeita omistajalla on, sitä suurempi on osakkeenomistajan osuus yhtiön pääomasta, osingosta ja äänivallasta. Äänioikeus ja oikeus

osinkoon saattavat myös vaihdella sen mukaan, mihin osakesarjaan osakkeet kuuluvat. Osakeyhtiötä on kahta eri tyyppiä, julkisia ja yksityisiä, jotka voi erottaa yhtiön nimen perässä olevasta kirjaintunnisteesta. Julkisen yhtiön nimen perässä on kirjainyhdistelmä Oyj ja vastaavasti yksityisen osakeyhtiön nimen perässä on kirjainyhdistelmä Oy. Vain julkisten osakeyhtiöiden arvopapereilla voidaan käydä kauppaa säännellyllä markkinalla.

Osakekurssi

Osakkeen kurssiin vaikuttavat ennen kaikkea osakkeen kysyntä ja tarjonta. Kysyntää ja tarjontaa puolestaan ohjaavat ainakin pitkällä aikavälillä yhtiön tulevaisuudennäkymät. Osakkeen kurssi nousee tai laskee lähennä sen mukaan, minkä arvoiseksi sijoittajat analysoivat sen sekä miten sijoittajat arvioivat yhtiön voitontuottamiskyvyn.

Kulloisellakin korkotasolla on merkitystä hintaan, sillä markkinakorkojen noustessa liikkeeseen laskettavat korkoa tuottavat uudet rahoitusvälineet antavat paremman tuoton. Tavallisesti tällöin laskevat sekä kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden kurssit samoin kuin jo liikkeeseen laskettujen korkoa tuottavien rahoitusvälineiden kurssit. Syynä laskuun on se, että liikkeeseen laskettujen, korkoa tuottavien uusien rahoitusvälineiden suurempi tuotto on suhteellisesti parempi kuin osaketuotto ja korkoa tuottavien vanhojen rahoitusvälineiden tuotto. Yhtiön osakkeiden kurssiin vaikuttaa negatiivisesti yhtiön velkojen korkojen kasvu kun markkinakorot nousevat, mikä pienentää yhtiön voittomahdollisuuksia.

Myös yhtiöön suoraan liittyvät olosuhteet, muun muassa muutokset yhtiön johdossa ja organisaatiossa sekä tuotantohäiriöt jne., saattavat vaikuttaa voimakkaasti yhtiön tulevaan kykyyn tuottaa voittoa sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Osakeyhtiö voidaan pahimmassa tapauksessa joutua asettamaan konkurssiin. Osakepääoma eli osakkaiden sijoittama pääoma on viimesijainen yhtiön konkurssissa. Viimesijaisuus johtaa usein siihen, että yhtiön osakkeista tulee konkurssissa jako-osattomia ja arvottomia.

Suurimpien ulkomaisten pörssien tai muiden kaupankäyntipaikkojen yleinen kurssikehitys voi vaikuttaa osakekurssiin myös Suomessa, muun muassa sen vuoksi, että monet suomalaiset listayhtiöt on noteerattu myös ulkomaisilla markkinapaikoilla. Saman toimialan yhtiöiden osakkeiden kurssiin vaikuttavat usein kyseisen toimialan muiden yhtiöiden kurssimuutokset. Vastaava vaikutus saattaa esiintyä myös eri maissa toimivien yhtiöiden välillä.

Markkinoilla toimivilla sijoittajilla on erilaisia sijoitushorisontteja ja riskinsietokyky sekä tarpeita käteisvarojen käyttöön saamiseen. Lisäksi sijoittajilla saattaa olla erilainen käsitys siitä, miten kurssit tulevat kehittymään eri markkinatilanteissa tai mikä on yksittäisen yhtiön arvo. Jos sijoittajat ovat yhtä mieltä kurssikehityksestä, he haluavat joko ostaa arvopaperia, jolloin syntyy monen ostajan ostopaine tai vaihtoehtoisesti myydä arvopaperia, jolloin syntyy monen myyjän myyntipaine. Ostopaineen vallitessa arvopaperin kurssi nousee, kun vastakkaisessa tilanteessa arvopaperin kurssi laskee.

Kaupankäyntivolyyymi eli se, kuinka paljon tiettyä osaketta ostetaan ja myydään, vaikuttaa myös osakekurssiin. Jos osakkeen kaupankäyntivolyyymi on suuri, ja suuria osakemääriä voidaan myydä ja ostaa ilman, että ne vaikuttavat voimakkaasti kurssiin, osakkeen likviditeetti on hyvä, ja sitä on helppo ostaa ja myydä.

Tietoja osto- ja myyntikursseista sekä kaupankäynnin volyymeista julkaistaan sanomalehdissä, teksti-TV:ssä ja useilla internetsivuilla, joita markkinapaikat, sijoituspalveluyritykset ja viestintäyritykset ylläpitävät. Näiden kurssitietojen ajankohtaisuus saattaa vaihdella niiden julkaisutavasta riippuen.

Erilaiset osakesarjat

Osakkeista on olemassa erilaisia sarjoja, tavallisimmin A- ja B-osakkeet. Yleensä osakkeen sarja viittaa osakkeen äänioikeuteen. Erot äänioikeudessa johtuvat yleensä siitä, että omistuksen laajentuessa alkuperäisten perustajien tai omistajien vaikutusvaltaa yhtiössä halutaan ylläpitää säilyttämällä heillä vahvempi äänioikeus. Uudet liikkeeseen lasketut osakkeet tuottavat siten pienemmän äänioikeuden ja vastineeksi joskus oikeuden parempaan osinkoon kuin alkuperäinen A-sarja ja saavat tunnukset B, C tai D, jne.

Listautuminen

Listautuminen tarkoittaa sitä, että tietyn yhtiön osakkeet tuodaan osakemarkkinoille eli otetaan kaupankäynnin kohteeksi pörssissä tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä (MTF). Yleisölle tarjotaan silloin mahdollisuus merkitä yhtiön osakkeita. Useimmiten kyse on jo olemassa olevasta yhtiöstä, jonka osakkeita ei aiemmin ole ollut myynnissä säännellyillä markkinoilla tai muulla markkinapaikalla ja jonka omistajat ovat päättäneet laajentaa omistajapohjaa ja helpottaa kaupankäyntiä yhtiön osakkeilla.

Osakeanti eli liikkeeseen laskeminen

Osakeyhtiö voi hankkia lisää osakepääomaa osakkeiden uusmerkinnän kautta laajentaakseen toimintaansa tai kattaakseen liiketoiminnasta aiheutuneita tappioita. Tavallisesti yhtiön vanhoille osakkeenomistajille annetaan merkintäoikeuksia, jotka oikeuttavat merkitsemään osakkeita uusmerkinnässä lähtökohtaisesti osakkeenomistajien aiemman omistuksen suhteessa. Liikkeeseen lasketuista osakkeista merkitsijä maksaa uusmerkintäkurssin mukaisen hinnan, joka saattaa olla markkinakurssia matalampi. Kun merkintäoikeudet irtoavat osakkeista, niillä on tietty markkina-arvo. Ne osakkeenomistajat, jotka eivät merkitse uusia osakkeita, voivat merkintäajan aikana myydä merkintäoikeutensa yleensä sillä markkinapaikalla, jolla osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena. Merkintäajan jälkeen merkintäoikeudet raukeavat ja muuttuvat käyttökelvottomiksi ja arvottomiksi.

Osakeyhtiöt voivat myös poiketa aiemman omistuksen suhteesta toteutetusta osakeannista järjestämällä suunnatun osakeannin, joka toteutetaan muutoin tavallisen osakeannin tavoin, mutta on suunnattu ainoastaan rajatulle sijoittajajoukolle. Osakeyhtiö voi myös laskea liikkeeseen uusia osakkeita apportiannilla tarkoituksenaan hankkia toisia osakeyhtiöitä, liiketoimintoja tai varoja muussa muodossa kuin rahana. Niin suunnatussa osakeannissa kuin apportiannissakin tapahtuu aiempien osakkeenomistajien äänimääräosuuksien ja osakepääoman niin kutsuttu laimentaminen, kun osakeannissa poiketaan aiemman omistuksen suhteesta. Suunnattu osakeanti tai apportianti ei kuitenkaan vaikuta aiempien osakkeenomistajien omistamien osakkeiden lukumäärään.

Osakeyhtiö voi siirtää voittovaroja tai varojensa arvonnousua osakepääomaansa rahastoannilla. Rahastoannin kautta osakkaille annettavien uusien osakkeiden määrä

riippuu siitä, kuinka monta osaketta osakkeenomistajalla oli aikaisemmin. Rahastoannissa osakkeenomistaja saa lisää osakkeita, mutta osakkeenomistajan osuus yhtiön kasvaneesta osakepääomasta ei muutu. Rahastoannissa osakkeiden kurssi tavallisesti laskee, mutta osakemäärän kasvaessa vastaavasti osakkeenomistajan sijoittaman pääoman arvo pysyy ennallaan.

12.2.2 Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainalla tarkoitetaan esimerkiksi valtion, kunnan, pankin tai yrityksen liikkeeseen laskemaa velkakirjalainaa, jota tarjotaan suurelle yleisölle sijoituskohteeksi. Joukkovelkakirjalainat voidaan jakaa tuottaviin ja n. strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin eli indeksilainoihin. Tavallisinta on merkitä joukkovelkakirjalainoja niiden liikkeeseenlaskun yhteydessä, mutta niitä voidaan ostaa ja myydä myös jälkimarkkinoilla kesken laina-ajan.

Joukkovelkakirjalainat oikeuttavat saamisoikeuteen lainan antajalta eli liikkeeseenlaskijalta. Joukkovelkakirjalainan pääomalle maksetaan nimelliskorkoa eli ns. kuponkikorkoa, joka ilmoitetaan lainaehdoissa. Joukkovelkakirjalainojen ehdot riippuvat liikkeeseenlaskijasta, liikkeeseenlaskijan asettamasta vakuudesta, voimassaoloajasta takaisinmaksupäivään asti ja koronmaksun muodosta. Korkoa maksetaan tyypillisesti vuosittain.

Joukkovelkakirjalainoissa riski liittyy voimassaoloaikana mahdollisesti tapahtuvaan kurssimuutokseen eli kurssiriskiin markkinakorkojen muuttuessa. Toinen riskitekijä on liikkeeseenlaskijan tai mahdollisen takaajan maksukyvyttömyys. Lainat, joiden takaisinmaksulle on asetettu täysi vakuus, sisältävät pienemmän riskin kuin vakuudettomat lainat. Yleisesti voidaan kuitenkin sanoa, että joukkovelkakirjalainojen tappioriski on pienempi kuin osakkeiden, koska joukkovelkakirjan haltijalla on osakkeenomistajaa parempi etusija liikkeeseenlaskijan konkurssissa. Korkean luottoluokituksen liikkeeseenlaskijan liikkeeseen laskema korkoa tuottava rahoitusväline voi siten olla hyvä vaihtoehto sijoittajalle, joka haluaa minimoida riskin pääoman menettämisestä, ja se yleensä on suositeltavampaa lyhyen aikavälin säästämisessä. Myös pitkän aikavälin säästämisessä, jossa pääomaa ei haluta vaarantaa, ovat korkoa tuottavat sijoitukset varsin tavallisia. Joukkovelkakirjalainalle on tyypillistä, että sille maksettava korko voi olla suhteellisen matala verrattuna osakemarkkinoiden pitkän aikavälin tuottoon.

Suomen valtion ja kuntien liikkeeseen laskemilla lainoilla katsotaan yleisesti olevan matala luottoriski. Näiden, kuten muidenkin valtioiden ja julkisoikeudellisten liikkeeseenlaskijoiden luottoriski on kuitenkin aina arvioitava ottaen huomioon liikkeeseenlaskijan taloudellinen tila ja tulevaisuudennäkymät. Näiden lisäksi myös oikeudelliset ja poliittiset riskit on arvioitava.

Muut liikkeeseenlaskijat kuin valtio ja kunnat voivat joskus lainaa liikkeeseen laskettaessa asettaa vakuuden joko muiden rahoitusvälineiden, irtaimen omaisuuden tai reaaliomaisuuden muodossa. Jos liikkeeseenlaskija kuuluu konserniin, lainalla saatava olla konsernin emoyhtiön tai muun konserniyhtiön takaus. Tällöin luottoriski on arvioitava sekä liikkeeseenlaskijan että takaajan osalta.

On olemassa myös joukkovelkakirjalainoja, joihin sisältyy muita lainoja korkeampi riski, mikäli liikkeeseenlaskijalle tulee vaikeuksia maksaa lainaa takaisin. Tällaisia joukkovelkakirjalainoja ovat esimerkiksi debentuurit, joilla on ehtojensa mukaisesti

huonompi etuoikeusasema kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla, mutta toisaalta debentuurilainan tuotto on yleensä parempi kuin saman liikkeeseenlaskijan tavallisella joukkovelkakirjalainalla.

Jos asiakas päättää luopua sijoituksestaan jo ennen eräpäivää, määräytyy joukkovelkakirjalainan lopullinen tuotto myyntipäivän yleisen korkotason mukaan. Ennenaikaiseen joukkovelkakirjalainan myyntiin voi liittyä myös likviditeettiriski, mikäli joukkovelkakirjalainojen jälkimarkkinoilla ei ole riittävästi ostajia.

Pankin joukkovelkakirjalainassa riski on suurempi kuin pankkitalletuksissa, mutta pienempi kuin osakesijoituksissa. Toisaalta joukkolainojen tuotto on tavallisesti korkeampi kuin pankkitalletuksissa.

Emissio- eli merkintäkurssi vaikuttaa tuottoon. Se voi olla joko tasan, alle tai yli 100 % joukkovelkakirjalainan nimellisarvosta. Alle 100 %:n emissiokurssi parantaa ja vastaavasti yli 100 %:n emissiokurssi pienentää joukkolainan laskennallista korkotuottoa. Emissiokurssin määrittelee liikkeeseenlaskija kulloisenkin markkinatilanteen mukaisesti.

12.2.2.1 Indeksilainat

Indeksilaina on joukkovelkakirjalaina, jossa tuotto riippuu koron sijaan esimerkiksi osakeindeksistä. Mikäli indeksikehitys on myönteinen, tuotto seuraa tätä kehitystä suoraan tai jonkin kertoimen mukaan, esimerkiksi 0,5 kertaisesti. Mikäli indeksikehitys on negatiivinen, tuottoa ei välttämättä tule lainkaan ja lainaehdoista riippuen sijoittaja voi jopa menettää sijoittamaansa pääomaa. Lainasta maksetaan kuitenkin yleensä takaisin nimellisarvo lunastuspäivänä ja sillä on siten rajoitettu tappioriski verrattuna esimerkiksi osakkeisiin ja rahasto-osuuksiin. Tällöin indeksilainaa voidaan myös kutsua pääomaturvatuksi tai pääomasuojatuksi. Käsitteiden tarkoituksena on kuvata, että siitä huolimatta, antaako tuote tuottoa vai ei, maksetaan siitä eräpäivänä takaisin nimellisarvo, eli yleensä sama summa kuin sijoitussumma vähennettynä mahdollisesti maksetulla ylikurssilla ja merkintään mahdollisesti liittyneillä kuluilla. Tämä ei kuitenkaan poista indeksilainan luottoriskiä siitä, että lainan liikkeeseenlaskija ei pysty vastaamaan sitoumuksistaan.

Indeksilainalla voi olla eri nimityksiä, kuten osakeindeksilaina, osakeobligaatio, luottokorilaina, korkokorilaina, valuuttakorilaina jne. tai osake-, raaka-aine- tai muu sertifikaatti, riippuen siitä, mikä on lainan tuoton määrittelevä kohde-etuus ja velkainstrumentin rakenne. Tällaisia tuotteita voidaan myös kutsua yhteisnimityksellä strukturoidut tuotteet.

Muita joukkovelkakirjalainatyyppisiä ovat esimerkiksi optiolainat ja vaihtovelkakirjalainat, joihin sisältyy oikeus merkitä liikkeeseenlaskijan osakkeita tai vaihtaa lainamäärä kokonaan tai osittain liikkeeseenlaskijan osakkeisiin.

12.2.3 Rahasto ja rahasto-osuudet

Rahasto on eräänlainen salkku, jossa on erilaisia rahoitusvälineitä, esimerkiksi osakkeita tai joukkovelkakirjalainoja, ja jonka varat omistetaan yhdessä toisten sijoittajien eli rahaston muiden osuudenomistajien kanssa. Rahaston varat sijoitetaan rahaston sääntöjen mukaisesti noudattaen lainsäädännön vaatimuksia sijoitusten hajauttamisesta ja sijoituskohteista. Rahastoa hallinnoi rahoitusalan viranomaisen valvoma ja toimiluvan saanut rahastoyhtiö, joka myös järjestää rahaston arvonlaskennan sekä

sijoituskohteiden säilyttämisen erityisessä säilytysyhteisössä (pankissa). Rahaston sijoitustoimintaa hoitaa ammattimainen varainhoitaja eli salkunhoitaja tai salkunhoitajien tiimi.

Eräs sijoitusrahaston tarkoituksista on rahaston sijoittaessa useisiin kohteisiin, että osuudenomistajan riski on pienempi kuin sellaisen sijoittajan, joka sijoittaa ainoastaan yhteen tai muutamaan rahoitusvälineeseen. Osuudenomistajan ei myöskään tarvitse itse valita, ostaa, myydä tai valvoa yksittäisiä rahoitusvälineitä eikä muulla tavoin hallinnoida tai säilyttää niitä.

Sijoitusrahasto mahdollistaa yleensä myös sijoittamisen pienemmillä summilla kuin esimerkiksi suora osakesijoittaminen.

Rahaston osuudenomistajat saavat sen määrän rahasto-osuuksia, joka vastaa sijoitetun pääoman osuutta rahaston kokonaispääomasta. Osuudet ovat ostettavissa ja lunastettavissa pääsääntöisesti jokaisena pankkipäivänä. Rahasto-osuuksille lasketaan säännöllisesti, yleensä päivittäin, kulloinkin voimassa oleva arvo, joka perustuu rahastoon sisältyvien rahoitusvälineiden kurssikehitykseen. Rahastoon sijoitettavan pääoman arvo voi sekä nousta että laskea, eikä siksi aina ole varmaa, että sijoittaja saa takaisin sijoittamansa pääoman kokonaisuudessaan.

On olemassa erilaisia rahastoja, joilla on toisistaan poikkeavia sijoitusstrategioita. Sijoitusstrategialla tarkoitetaan sitä, minkälaista riskitasoa ja tuottoa rahasto tavoittelee ja minkälaisiin rahoitusvälineisiin rahasto siten sijoittaa.

Rahastot voidaan jakaa sijoitusrahastoihin (UCITS) ja vaihtoehtorahastoihin (AIF, non-UCITS eli erikoissijoitusrahastot). Sijoitusrahastojen sijoitustoimintaa, varojen hajautusta, sijoituskohteita ja riskienvalvontaa sääntelee lainsäädäntö, joka saattaa poiketa eri rahastotyyppien välillä muun muassa sijoituskohteita, hajautusta ja juridista muotoa koskevien vaatimusten osalta. Vaihtoehtorahastoissa saattaa olla enemmän muun muassa likvideetti-, volatilitteetti- ja markkinariskiä. Tämän johdosta vaihtoehtorahastot saattavat hyväksyä sijoittajikseen vain rajatun sijoittajajoukon, joka koostuu esimerkiksi ainoastaan ammattimaisista asiakkaista. Erot vaihtoehtorahastojen välillä saattavat olla suuria. Vaihtoehtorahasto voi olla yhteisö tai muu yhteisen sijoittamisen muoto, jossa varoja hankintaan yhteisen sijoittamisen tarkoituksessa yhdeltä tai useammalta sijoittajalta ja sijoitetaan määritellyn sijoituspolitiikan mukaisesti sijoittajien eduksi. On olemassa matalan riskitason vaihtoehtorahastoja, mutta vaihtoehtorahasto voi olla myös korkean riskin rahasto, sillä osa rahastoista voi käyttää perinteisiä rahastoja useammin johdannaisia ja velkavipua. Joidenkin vaihtoehtorahastojen tavoitteena on saavuttaa positiivinen tuotto riippumatta siitä, ovatko osake- tai korkomarkkinat nousussa vai laskussa. Vaihtoehtorahastot voivat olla avoimia rahastoja tai suljettuja rahastoja. Avoimissa rahastoissa sijoittaja voi itse päättää, milloin hän tekee tai lunastaa pois sijoituksen. Suljetussa vaihtoehtorahastossa on rajoitettu varainhankinta-aika, jonka jälkeen rahaston koko ei muutu muuten kuin arvonkehityksen kautta. Tavallisesti suljetussa vaihtoehtorahastossa sijoittajan sijoitus maksetaan useissa erissä ja rahastossa on määritelty rahaston määräaika.

Sijoitusrahastojen ja vaihtoehtorahastojen sijoitusstrategiat jakavat rahastot seuraaviin rahastotyypeihin:

Osakerahastot sijoittavat varansa pääasiassa osakkeisiin. Osakerahasto voi edelleen kohdistaa sijoituksensa sääntöjensä mukaisesti maantieteellisille alueilla, esimerkiksi Euroopan tai Yhdysvaltojen alueelle, tai eri toimialoille, kuten metsäteollisuuteen, lääketeollisuuteen tai tietoliikenteeseen.

Korkorahastoissa sijoitukset tehdään erilaisiin korkoa tuottaviin rahoitusvälineisiin riskin hajauttamiseksi. Rahaston hallinnointi tapahtuu tulevan korko-odotuksen ja luottoriskianalyysin mukaan. Lyhyen koron rahastot sijoittavat yleensä varansa rahamarkkinavälineisiin, esimerkiksi valtion, pankkien tai yritysten liikkeeseen laske-miin velkainstrumentteihin, joiden jäljellä oleva juoksuaika on lyhyt, alle vuoden. Lyhyen koron rahastoihin kuuluvat myös ns. rahamarkkinarahastot ja lyhyet raha-markkinarahastot, joita koskevat sijoitusmääräykset ovat tiukempia.

Pitkän koron rahastot sijoittavat varansa pääosin pitkäaikaisiin rahoitusvälineisiin, kuten valtioiden, julkisyhteisöjen tai yritysten liikkeeseen laskemiin joukkovelkakir-jalainoihin. Pitkäaikaisiksi mielletään korkoa tuottavat rahoitusvälineet, joiden juok-suaika on yli vuoden mittainen.

Yhdistelmärahastot sijoittavat sekä osakkeisiin että korkoa tuottaviin kohteisiin, jol-loin sijoitusten painopistettä voidaan vaihtaa markkinatilanteen mukaan. Korko- ja osakesijoitusten väliset painoarvot ja niiden vaihtelurajat määritellään rahaston sään-nöissä.

Rahastojen rahasto (ns. rahasto-osuusrahasto) on rahasto, joka sijoittaa toisiin rahas-toihin. Rahastojen rahasto voidaan nähdä vaihtoehtona sijoittamiselle useaan eri rahastoon. Tällöin voidaan saavuttaa vastaava riskin hajauttaminen kuin hyvin koo-tussa omassa rahastosalkussa. Rahastojen rahastoilla voi olla erilaisia sijoitussuun-tauksia ja riskitasoja ja niiden kokonaiskustannustasoa arvioitaessa on otettava huomioon, että se voi muodostua paitsi rahaston omista myös alla olevien kohderahas-tojen palkkioista.

Vaihtoehtoisten sijoitusten rahastoilla on vapaammat sijoitusmahdollisuudet kuin perinteisillä rahastoilla. Sijoitukset tehdään usein muihin sijoituskohteisiin kuin osakkeisiin tai korkoihin. Sijoituskohteet voivat olla esimerkiksi hyödykkeitä, kiin-teistöjä tai luottoja. Vaihtoehtoisten sijoitusten arvo ei seuraa samoja malleja tai syk-lejä kuin perinteisten sijoitusten ja siksi niitä usein käytetään salkkujen hajauttami-seen.

On olemassa myös indeksirahastoja, joita ei hallinnoida aktiivisesti salkunhoitajan näkemysten mukaisesti, vaan niiden sijoitustoiminta pyrkii seuraamaan tarkasti mää-rätyn indeksin rakennetta.

ETF-rahastot (Exchange Traded Funds) eli markkinapaikalla noteeratut rahastot ovat sijoitusrahastoja (UCITS) tai vaihtoehtorahastoja (AIF, non-UCITS eli erikoissijoi-turahasto), joiden rahasto-osuuksilla voi käydä kauppaa samalla tavalla kuin lista-tulla osakkeella. Samoin kuin tavallisilla sijoitusrahastoilla ja vaihtoehtorahastoilla, ETF-rahastoilla on toisistaan poikkeavia sijoitusstrategioita. Suurin osa ETF-rahas-toista on samalla myös indeksirahastoja. ETF:n pörssikurssi määräytyy ostajien ja myyjien näkemysten eli kysynnän ja tarjonnan mukaan, eikä välttämättä aina vastaa rahaston NAV:ia (Net Asset Value, rahastoyhtiön laskemaa rahasto-osuuksien kul-loinkin voimassa oleva arvo). Sijoittaja voi aina vaihtoehtoisesti merkitä tai lunastaa rahasto-osuuksia NAV:iin rahastoyhtiössä.

13. Verotus

Rahoitusvälineiden hankintaan, omistamiseen ja luovutukseen liittyy tai saattaa liittyä veroseuraamuksia, jotka vaihtelevat kunkin asiakkaan yksilöllisten olosuhteiden mukaan. Asiakkaalla on velvollisuus perehtyä rahoitusvälineiden verotukseen osana sijoituspäätöstään. Verotuksesta kerrotaan osana kustakin rahoitusvälineestä tarjottavaa materiaalia, minkä lisäksi asiakkaan tulee itsenäisesti hankkia tarvitsemaansa lisäinformaatiota verotusta koskien.

14. Muutoksenhaku ja asiakasvalitukset

Mikäli olet tyytymätön sinulle tarjottuun tuotteeseen tai saamaasi palveluun, ota aina ensin yhteyttä Mandatum Life sijoituspalveluihin asian selvittämiseksi.

Jos asia ei ratkea neuvotteluteitse ja edellytät saavasi kirjallisen vastauksen asiaan, esitä vaatimuksesi perusteluineen kirjallisesti (esimerkiksi kirje tai sähköposti) ja laita liitteeksi mahdollinen lisäselvitys. Mikäli olet tyytymätön saamaasi vastaukseen, voit saattaa asiasi jatkokäsittelyyn.

Vakuutus ja rahoitusneuvonta eli FINE

FINE antaa maksutta riippumattomia neuvoja ja opastusta asiakkaille. FINE:n Pankkilautakunta ja Sijoituslautakunta antavat myös ratkaisusuosituksia riita-asioihin. FINE ei käsittele riitaa, joka on vireillä tai käsitelty kuluttajariitalautakunnassa tai tuomioistuimessa.

FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta
Porkkalankatu 1, 00180 Helsinki
puhelin (09) 685 0120
www.fine.fi

Kuluttajariitalautakunta (KriI)

Kuluttajariitalautakunta antaa maksutta ratkaisusuosituksia kuluttajien ja yritysten väliin riitoihin. Kuluttajariitalautakunnalla ei ole yleisneuvontapalvelua, vaan se käsittelee kirjallisia valituksia (pois lukien sijoitustuotteita koskevat asiat). Ennen asian viemistä kuluttajariitalautakunnan käsittelyyn tulee olla yhteydessä maistraattien kuluttajaneuvontaan (www.kuluttajaneuvonta.fi).

Kuluttajariitalautakunta
PL 306
00531 Helsinki
Puhelin 029 566 5200

Tuomioistuinmenettely

Voit saattaa asian halutessasi ratkaistavaksi Helsingin käräjäoikeuteen, tai kuluttaja-asiakkaana kotipaikkasi tai vakituisen asuinpaikkasi käräjäoikeuteen.